

22 . Câmpulung | Județ: Argeș | Punct: Castrul roman de la Câmpulung - „Jidova” | Anul: 2015

Anul: 2015

Cod RAN: 13506.02

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană timpurie, Epoca romană târzie

Tipuri sit: structură de cult/religioasă

Categorii sit: Apărare (construcții defensive)

Autori: Ion Dumitrescu, Florian Matei-Popescu, Constantin Petolescu

Instituții: Muzeul Județean Argeș, Pitești, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București

Raport

Treimea centrală a castrului roman de la Câmpulung – „Jidova” este ocupată de construcțiile de piatră. Deși îndelung cercetată (22), zona ridică în continuare unele probleme legate de înțelegerea funcționalității unor construcții și a topografiei ei.

O primă problemă o reprezenta poziția edificiului cu hypocaust (denumită convențional „clădirea ofițerilor”) în raport cu celelalte construcții de piatră, precum și rostul ei. O a doua problemă privește zona de la est de praetorium. Între acesta și via sagularis, există un spațiu lat de circa 4 m, în care teoretic ar fi posibilă intercalarea unei alte clădiri.

Pornind de la această situație, în anul 2010, am decis a relua cercetările în treimea centrală. Într-o primă fază prin deschiderea unei suprafețe la sud de clădirea cu hypocaust, care a fost în anii următori mult extinsă, astfel încât până în 2014 s-a reușit cercetarea întregului spațiu cuprins între clădirea principiilor și horreum (23).

S-a reușit, grație acestor cercetări, clarificarea unor aspecte cu privire la poziția, dar și momentul construirii micului edificiu cu hypocaust („clădirea ofițerilor”). Astfel s-a putut observa că spațiul cuprins între principia – la est și horreum a fost inițial ocupat de o construcție de lemn cu dimensiuni similare cu ale horreum-ului, 33 x 8 m.

Construcția de lemn și pământ era susținută de stâlpi, trunchiuri groase, cu diametrul de circa 30-40 cm, iar interiorul ei era compartimentat în două șiruri de încăperi, posibil despărțite printr-un coridor median. Ca elemente de datare menționăm: un denar de la Geta Caesar și de o fibulă în formă de „T”, ambele piese apărute pe nivelul de călcare al barăcii. Construcția a fost distrusă prin incendiere, o monedă de la Severus Alexander fiind recuperată din stratul de arsură. Ea reprezintă doar un terminus post quem, distrugerea putând fi provocată de invazia carpilor din timpul lui Filip Arabul. În cursul acestui război a fost distrusă și clădirea din latius sinistrum (pretoriul), cum arată moneda de la Philippus Caesar, cea mai târzie monedă de pe limes transalutan.

După acest moment, dărâmăturile au fost evacuate, s-a făcut o nivelare peste care s-a așternut un strat de pietriș, iar în porțiunea nordică a suprafeței s-a ridicat edificiul de mici dimensiuni dotat cu hypocaust.

Tot acestei faze îi poate fi atribuită groapa de mari dimensiuni surprinsă în carourile B2-B3. Amprenta sa a fost observată în solul viu (lutul galben). După secționare, s-a constatat că în profil groapa avea o formă de pâlnie, în partea superioară diametrul său măsura 1,80 m, îngustându-se treptat, iar de la adâncimea de 0,85-0,90 m (de la nivelul la care a fost surprinsă) devine cilindrică, având un diametru de 0,90 m. În adâncime groapa măsura 2,45 m, străpungând stratul de loess și nivelul de pietriș aluvionar. Umplutura ei se compune din: pământ negru cu pigmenți de lemn ars, pietre de dimensiuni medii și mici, cărămizi foarte fragmentare, acestea din urmă dând umpluturii un aspect ușor roșiatic. Materialul descoperit în umplutură nu

este foarte spectaculos. El se rezumă la câteva fragmente de cărămizi, tegulae, olane de acoperiș și ceramică. Dintre piesele ceramice recuperate, amintim două gâturi de amforă – tip Kăpitan II.

Întrucât suprafața dintre clădirea comandamentului și horreum a fost epuizată, în campania 2015, am deschis o nouă suprafață la est de praetorium, urmărind să clarificăm cea de-a doua problemă legată de înțelegerea topografiei treimii centrale.

Un al doilea motiv, care ne-a determinat să reluăm cercetările în spațiul de la est de praetorium, l-a reprezentat interceptarea, în 1988, în urma extinderii secțiunii H (SH – efectuată de Emilian Popescu, cea prin intermediul căreia a fost identificat turnul de curtină aflat la est de praetorium (24)) a unui canal realizat din cărămizi. Săpătura efectuată la momentul respectiv nu a permis clarificarea funcționalității sale.

Noua suprafață deschisă în 2015 la est de praetorium, având dimensiunile de 22×7 m, a fost denumită Sp. 2 (fig.1). Ea este cuprinsă între spațiul dintre latura estică a praetorium-ului, via sagularis – la est, secțiunea H – la nord (cea mai mare parte a ei a fost interceptată de suprafața noastră) și alea modernă dintre clădirea muzeului și praetorium – la sud.

În partea de sud, o porțiunea a suprafeței, având dimensiunile de 6×3,10 m, este ocupată de un bazin realizat din cărămidă și acoperit cu o placă de beton. El reprezintă o structură modernă realizată în perioada cât a funcționat, în incinta castrului, întreprinderea minieră. De asemenea, de pe latura estică a bazinului modern pornește un canal lat de 0,80 m. Porțiunea ocupată de bazin corespunde carourilor 3B-C, 4B-C, 5B-C.

După înlăturarea stratului vegetal, a cărui grosime varia între 0,15-0,20 m, am descoperit un nivel de dărâmtură consistent compus din tegulae, cărămizi fragmentare, bucăți de chirpici, fragmente ceramice.

Dărâmăturile sunt dispersate relativ unitar, de la nord la sud, pe întreaga suprafață cercetată, în porțiunea corespunzând carourile B-C (carourile măsoară 2×2, iar numerotarea lor s-a făcut de la vest la est cu litere și de sud la nord cu cifre arabe). Acest nivel a fost tăiat de bazinul modern (fig. 2). La nord de bazin, limita vestică a nivelului de dărâmături a fost străpuns de o secțiune arheologică mai veche lată de 1,50 m și orientată vest-est (SI efectuată de Emilian Popescu).

Între fragmentele prezente în dărâmtură, predominate sunt tegulae și olanele, ceea ce arată că ele provin din dărâmarea unui acoperiș. Între tegulae și olane sunt prinse fragmente ceramice, posibil chiar un dolium (fig.3), dar și bucăți de chirpici ars.

În stadiul actual al cercetării, nu putem afirma cu certitudine dacă fragmentele de tegulae și olane provin de la acoperișul clădirii pretoriului sau de la o altă construcție aflată la est de acesta. Suprafața relativ mare pe care se întinde nivelul de dărâmtură, precum și volumul mare de muncă depus pentru a scoate în evidență acest nivel (întreaga suprafață a fost curățită numai cu șpaclul) nu a permis rezolvarea acestei chestiuni.

Materialul arheologic descoperit nu este foarte spectaculos. În primul rând, trebuie să precizăm că în partea de est a suprafeței, către via sagularis, au fost descoperite foarte multe fragmente de conducte de aducțiunea a apei. Merită, de asemenea, menționate: două cărămizi fragmentare pe care apar litere, o altă cărămidă pe care apare un desen (o floare), un fragment de rășniță (meta), un cioc de opaiț și un capac de vas fragmentar.

Note

- (22) Pentru un scurt istoric al cercetărilor de la Câmpulung-„Jidova” a se vedea: Constantin C. Petolescu, Teodor Cioflan, Castrul roman de piatră de la Câmpulung (Pescăreasa, jud. Argeș). Cercetările din anii 1978-1989, în Argesis. Studii și comunicări, serie Istorie, tom. VII, p. 17-19.

(23) Cronica cercetărilor arheologice din România 2015 (campania 2014), volum editat de Institutul Național al Patrimoniului, mai 2015, p. 95-97, (versiunea digitală disponibilă pe: www.patrimoniu.gov.ro).

(24) Vezi: Em. Popescu, Eug. Popescu, Raport preliminar asupra săpăturilor efectuate în anii 1962-1967 în castrul roman de lângă Câmpulung-Muscel (Jidova), în MCA, IX, 1970, fig. 1

Informații suplimentare online

[Raportul 5533 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
